

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3322/2021. (VII. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 220. § (1) bekezdésének *d*) pontja és 221. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.223/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, amelyben kérték a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 220. § (1) bekezdésének *d*) pontja és 221. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá – az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján – a Kúria Pfv.V.20.223/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglaltak össze.
- [3] 1.1. A felperes a megyei bíróság előtt 3.G.40.106/2006. számon indult perben előterjesztett keresetében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 4. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozott, és előadta, hogy ún. „profi hurok” és „profi klipsz” védjeggyel ellátott termékek gyártása a saját fejlesztésű célautomata berendezéseivel történik. Ezek a gépek hosszú éveken át tartó műszaki fejlesztés eredményeként jöttek létre, az egyedi kialakításra, az alkatrészekre, valamint az építési kombinációra vonatkozó műszaki ismeretek összessége *know-how*-nak minősül. Az üzleti titokként kezelt ismereteit az I. rendű és a II. rendű alperesek tisztességtelenül megszerezték, és a III. rendű alperessel egyetemben tisztességtelen módon felhasználták. Az I. rendű és a III. rendű alperesek, valamint mögöttes felelősségük folytán a II. rendű és a IV. rendű alperesek vonatkozásában is előterjesztett keresetében a felperes kérte – többek között – a jogsétség tényének megállapítását, és az alperesek kártérítés egyetemleges megfizetésére kötelezését. A II. rendű és a IV. rendű alperesek (az I. rendű alperes beltagjai) az alkotmányjogi panasz előterjesztői, az indítványozók.
- [4] 1.2. A törvényszék perújítási eljárásban hozott 15.G.20.021/2019/24. számú ítéletével az alapperbeli elutasító ítéletet részben hatályon kívül helyezte, kötelezte az I. rendű és III. rendű alpereseket kártérítés címén 480 000 000 forint és járuléka megfizetésére, ugyanezen marasztalási összeg tekintetében a II. rendű és IV. rendű alperesek I. rendű alpereshez képest mögöttes felelősségének kimondásával. Az elsőfokú bíróság indokolásának lényege szerint a kártérítés körében fennállónak ítélte a felperes által állított „cégérték csökkenést”, megállapíthatónak tartotta a *know-how* elvesztése miatti kárt és az elmaradt hasznot is. Miután a feljánlott valamennyi bizonyítás lefolytatását követően sem látta bizonyíthatónak a kár pontos mértékét, összezszerűségét, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339. § (1) bekezdése, 355. § (1) és (4) bekezdései, valamint 359. § (1) bekezdését alkalmazva általános kártérítést ítelt meg. A törvényszék a *know-how* elvesztése miatti kár kapcsán utalt arra, hogy értékelendő körülmény miszerint az I. rendű alperes 2009. évi éves beszámolójában tárgyi eszközként 245 000 000 forint feltüntetése szerepelt, míg egy év múlva ez az összeg már immateriális javak ellenértékeként jelent meg, és ez az adat is alapját képezheti a *know-how* elvesztéséből eredő kár összege megállapításának.
- [5] 1.3. A másodfokú bíróság Gf.III.30.266/2019/10. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta úgy, hogy az I. rendű alperes által kártérítés címén a felperesnek fizetendő tőkeösszeget – a II. rendű

és IV. rendű alperesek mögöttes felelősségére is kiterjedően – 100 000 000 forintra és annak az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira leszállította. A jogerős ítélet indokolása szerint a kártérítési igény tekintetében „cégérték csökkenés” kapcsán a felperest nem érte, nem érthette kár, mert ilyen típusú kárigényt a cég tulajdonosai érvényesíthettek volna üzletrészeik (részvényeik) értékcsökkenésére utalva, a felperes gazdasági társaság azonban nem. A másodfokú bíróság nem vette figyelembe az I. rendű alperesnél kimutatott 245 000 000 forint immateriális javak értékét, mert indokolása szerint nem vitatottan nem csupán a *know-how* értékét tartalmazta. Ugyancsak nem fogadta el azösszecszerűség tekintetében a más gépek árából történő kiindulást sem, utalva arra, a gépek nem azonosak, így egzakt számításra nem alkalmasak. Értékelte továbbá, hogy a jogsértő állapot hosszabb ideig (2006–2010. évek között) állt fenn. Mindezen körülmények alapján határozta meg 100 000 000 forintban az általános kártérítés összegét. A másodfokú döntés a leszállított kártérítési összeget tételes, levezetett számszaki adatokkal nem támasztotta alá, az elsőfokú ítélethez képest egyes kártérítési tételek (pl. cégérték, immateriális javak értéke) figyelembevételét úgy zárta ki, hogy a kártérítés mértékét csökkentő tételekhez nem rendelt pénzben kifejezett, meghatározott összeget.

- [6] 1.4. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott Pfv.V.20.223/2020/8. számú ítéletében rámutatott, hogy a kártérítési felelősség jogalapjának tényállási elemei az új eljárásban már nem voltak vitathatóak, kizárólag azösszecszerűség kérdése volt vizsgálható. A Kúria megítélése szerint az értékcsökkent *know-how* általános kártérítés összegére kiható megítélésénél tévedett a másodfokú bíróság, amikor az I. rendű alperes 2010. évi (és azt követő évek) mérlegadataiban immateriális javak soron saját maga által feltüntetett 245 000 000 forint értéknek semmilyen jelentőséget nem tulajdonított. A Kúria nézete szerint a hivatkozott mérlegtétel kiindulási alapul szolgálhatott, és az általános kártérítés összegénél figyelembe veendő volt, amelyet a másodfokú bíróság elmulasztott, ezzel a Pp. 206. § (1) bekezdését az ügy érdemére – az általános kártérítésösszecszerűségén keresztül – kihatóan sértette meg. A Kúria a kártérítési igényt az I. rendű alperes immateriális javak soron feltüntetett mérlegadatainak nyomatékos értékelésével és a másodfokú bíróság által helyesen figyelembe vett, további peradatok egyenkénti és összességükben történt értékelésével összesen 200 000 000 forintban állapította meg. A kúriai döntés a másodfokú döntés szerinti kártérítési összeget felemelte, de az immateriális javak mérlegsorból ténylegesen figyelembe vett összeg számszaki értékét, pontos kalkulációját a döntés nem tartalmazza.
- [7] 2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban az indítványozók a Pp. 220. § (1) bekezdésének *d*) pontja és 221. §-a alaptörvény-ellenességét állították, az ugyanis megítélésük szerint ellentétes az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [8] 3. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban azt állították, hogy a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [9] A XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel összefüggésben az indítványozók részben arra hivatkoztak, hogy a Kúria semmilyen indokolást nem adott arra nézve, hogy a másodfokú döntésben szereplőösszecszerűséghez képest milyen adatok, milyen ok-okozati összefüggés, és mely ténybeli körülmények alapján ítelt meg általános kártérítésként további 100 000 000 forint kártérítési összeget a felperes részére, azaz az I. rendű alperesnél 245 000 000 forint összegben kimutatott immateriális javakat miként számszerűsítette a kártérítés vonatkozásában. Az indítvány továbbá kifogásolta a felülvizsgálati döntésben megállapított tényállást, a bizonyítékok értékelését, illetve a bizonyítékokból levont bírói következtetéseket.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelelő-e.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók panaszukat a hatvan napos határidőn belül nyújtották be.
- [12] A támadott döntés az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható bírósági határozat. Az indítványozók a jogorvoslati lehetőségüket kimerítették. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel a bírósági eljárásban az indítványozók alperesként vettek részt, saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztettek elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt.
- [13] Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbiakat állapította meg.

- [14] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményt.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és arra a következtetésre jutott, hogy ez az indítványrész megfelel a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*)–*f*) pont].
- [16] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] 6. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a bizonyítékok bírói értékelésével, a tényállás megállapításával, továbbá az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben állították.
- [18] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a testület felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára” [3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]]. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [19] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki [3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]].
- [20] A konkrét ügyre vonatkoztatva az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének terjedelmét a jogvita természete behatárolja. A felperes a peres eljárásban kártérítési igényt érvényesített, és a bíróság valamennyi bizonyítás lefolytatását követően jutott arra a következtetésre, hogy a kár pontos mértéke nem bizonyítható, ezért az összegszerűséget az általános kártérítés szabálya alapján ítélte meg. Az általános kártérítés akkor kerül alkalmazásra, ha a kár összege az általában alkalmazott kárszámítási és bizonyítási

módszerekkel sem állapítható meg pontosan. Általános kártérítés esetében a döntés indokolása ezért az összegszerűség pontos kimunkálását, számszaki levezetését nem tartalmazza, ellenkező esetben a károsult helyzetének reparálása, kompenzálása nem az általános kártérítés szabályán alapulna. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozók az általános kártérítés alkalmazását a perorvoslati kérelmeikben nem támadták. Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott panaszelemek tekintetében mindezt megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul, a panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a rendes bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helyességét vitatja.

- [21] 7. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére, azt visszautasította.

Budapest, 2021. július 6.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1956/2020.

